

Geen crisis bij kerkenmakelaar

Crisis in het onroerend goed, maar niet als het om kerken gaat. Meer vraag dan aanbod.

door **Rien Floris**

AMSTERDAM – Crisis op de onroerendgoedmarkt? Directeur Mickey Bosschert van Reliplan merkt er niets van. Als kerkenmakelaar heeft zij meer klanten die op zoek zijn naar een kerkgebouw dan ze aan voormalige godshuizen in de verkoop heeft. Kerkenmakelaar is misschien niet helemaal een goede benaming voor wat ze met Reliplan doet. Met een team van 25 architecten, maar ook boekhouders en juristen zorgt ze dat kerken die op de markt komen een nieuwe bestemming vinden. En soms steekt ze er met haar investeringsmaatschappij Reliplan Investment zelf geld in. Zoals in een kloostercomplex in de Ardennen dat ze verbouwde tot vakantiewoningen. Twintig jaar geleden begon Bosschert met het in kaart brengen van de kerkgebouwen in Neder-

■ **Directeur Mickey Bosschert bij de Buiksloterkerk in Amsterdam: „Geen kerk meer slopen in Nederland”.** foto Ella Tilgenkamp

land. Haar database groeide uit tot Reliplan, dat bemiddelt en adviseert. Al bij negenhonderd kerkprojecten was ze betrokken. Inmiddels heeft ze acht franchisekantoren waar kerkgenootschappen, maar ook kerkzoekers kunnen aankloppen. „Het is een moei-

lijke markt, met besturen die gevoeligheden hebben, de bestemmingswijziging is niet altijd eenvoudig te regelen en je kunt zo'n gebouw niet aan iedereen verkopen. Maar hoe moeilijker, hoe leuker en het gaat geweldig. We hebben nu 65 projecten in de ver-

koop en dat zijn er te weinig. We hebben het drukker dan ooit.” Soms proberen kerkbesturen op eigen houtje hun onroerend goed kwijt te raken. Zoals onlangs een kerk in Friesland met achterstalig onderhoud. Het kerkbestuur dacht erover om het gebouw met

een bruidsschat van 25.000 euro door te schuiven naar een stichting. Totdat het bij Reliplan aanklopte. Het gebouw werd voor 275.000 euro verkocht.

„Wat je nodig hebt, zijn een plan en een gebruiker. Anders is het zinloos om er veel energie in te steken. Maar ik heb een databank vol met mensen die allemaal serieus op zoek zijn naar kerkgebouwen.”

Onlangs nog verkocht ze voor miljoenen de Berlagekerk First Church of Christ Scientist in Den Haag. Daar komt een museum in met de particuliere collectie van een in Frankrijk wonende Nederlander. „Er is zoveel mogelijk. Als het aan mij ligt, wordt er geen kerk meer gesloopt. Die gebouwen horen bij de identiteit van Nederland. Er zijn volop alternatieven voor hergebruik.”

De database toont allerlei plannen, van een filmstudio of leefgemeenschap tot een gezondheidscentrum. Maar er zijn ook geloofsgemeenschappen die een gebouw zoeken. „Nederland heeft wel 110 geloofsgemeenschappen en sommige zoeken een gebouw voor hun erediensten. Dat kan soms ook in een kerk die vrijkomt. Al zal een katholieke kerk geen moskee in de kerkgewelven dulden. Dat snap ik, want die kloof is te groot. Dat zorgt voor verdriet in de katholieke gemeenschap en dat is niet nodig.”